

TEZAUROUL MONETAR DIN SECOLUL AL XVII-LEA DESCOPERIT LA CEANU MARE (JUD. CLUJ)

Corina Toma*

Horațiu Groza**

Mariana Andone-Rotaru**

Cuvinte cheie: *tezaur monetar, Ceanu Mare, secolul al XVII-lea, taler, ort.*

Keywords: *coin hoard, Ceanu Mare, 17th century, thaler, ort.*

Rezumat: În acest articol este publicat tezaurul monetar descoperit în anul 2016 în localitatea Ceanu Mare (jud. Cluj). Tezaurul găsit întâmplător a fost predat autorităților, monedele fiind păstrate la Muzeul de Istorie din Turda. Tezaurul descoperit la Ceanu Mare este format din 440 de monede de argint din secolele XVI-XVII, cea mai veche monedă fiind un taler francon din anul 1544, cea mai recentă un taler leopoldin din anul 1698. În urma identificării pieselor reiese că tezaurul conține un taler transilvănean, taleri și monede de 15 creițari emise în monetăriile Imperiului Romano-German, patagoni bătuți în Țările de Jos spaniole, ducați de argint aparținând Provinciilor Unite ale Țărilor de Jos, monede franceze de tip écu și ½ écu, un taler elvețian, monede poloneze de tip timpf și ort, șesimi de taler, respectiv monede de 18 groși bătute de Brandenburg-Prusia și un ort suedez.

Abstract: In this article the coin hoard discovered in the village of Ceanu Mare (Cluj County) in 2016 is published. The hoard was found by chance and was handed over to the authorities, the coins being kept at the History Museum in Turda. The Ceanu Mare coin hoard comprises 440 silver coins from the 16th-17th centuries, the oldest coin being a Franconian thaler issued in 1544 and the latest – a Leopoldine thaler from 1698. After their identification, it became apparent that the coin hoard consisted of: a Transylvanian thaler; thalers and fifteen-kreutzer coins issued in the Holy Roman Empire; patagons minted in the Spanish Netherlands; silver ducats from the United Provinces of the Netherlands; French coins of the écu and ½ écu types; a Swiss thaler; Polish coins of the timpf and ort types; 1/6 thalers and eighteen-groschen coins minted by the Union of Brandenburg-Prussia, and a Swedish ort.

În vara anului 2016, în urma unor lucrări edilitare efectuate într-o gospodărie din localitatea Ceanu Mare (jud. Cluj), situată pe strada Principală la nr. 363, s-a descoperit întâmplător un tezaur monetar ce conținea 440 piese de argint. Fundația pentru amenajarea fosei septice a fost săpată manual în curtea casei, având dimensiunile de 2 x 3 m. La adâncimea de 2 m muncitorii au remarcat în pământul negru numeroase monede acoperite de patină verde, scurse dintr-un vas de lut, spart în

---

* Muzeul Țării Crișurilor.

** Muzeul de Istorie Turda.

timpul săpăturilor. Deși oala-borcan (de culoare cărămizie) în care a fost depus tezaurul a fost recuperată parțial, conform celor declarate de proprietar s-a adunat întregul lot monetar, câteva exemplare fiind culese și din pământul aruncat pe marginea gropii. Autoritățile locale¹, reprezentantul Direcției Județene pentru Cultură Cluj² și specialiștii Muzeului de Istorie Turda³ au sosit imediat la fața locului la sesizarea doamnei Ordean Maria⁴. Atât în grundul și profilele gropii săpate, cât și în pământul evacuat nu s-au remarcat urmele unei construcții sau alte artefacte, în afara fragmentelor provenite din pereții vasului spart. Tezaurul monetar de la Ceanu Mare a fost predat Muzeului de Istorie Turda⁵, alăturându-se celor unsprezece tezaure intrate în patrimoniul muzeului de-a lungul timpului⁶. La ora actuală colecția de numismatică medievală și premodernă însumează un număr de 3.564 de piese.

Tezaurul descoperit la Ceanu Mare este format din 440 de monede de argint din secolele XVI-XVII, cea mai veche monedă fiind un taler francon din anul 1544, cea mai recentă un taler leopoldin din anul 1698.

		Taler	1/6 taler	Patagon	Ducat de argint	Écu	1/2 écu	15 creștari	Timpf	Ort
Transilvania		1	-	-	-	-	-	-	-	-
IRG	C. Austria	5+1	-	-	-	-	-	1	-	-
	C. Franconia	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	Ungaria	7	-	-	-	-	-	-	-	-
	Silezia	-	-	-	-	-	-	3	-	-
	Boemia	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Țările de Jos spaniole	Brabant	-	-	8	-	-	-	-	-	-
	Tournai	-	-	2	-	-	-	-	-	-
	Flandra	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Provinciile Unite	Olanda	-	-	-	3	-	-	-	-	-
	Overijssel	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Frisia de Vest	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Franța		-	-	-	-	2	1	-	-	-
Cantoanele elvețiene		1	-	-	-	-	-	-	-	-
Polonia		-	-	-	-	-	-	-	27	365
Prusia-Brandenburg		-	1	-	-	-	-	-	-	6
Suedia		-	-	-	-	-	-	-	-	1

Tabel 1. Distribuția pe emitenți și nominaluri a monedelor din tezaurul de la Ceanu Mare.

¹ Agent de poliție Tătar Adrian din comuna Ceanu Mare.

² Consilier principal Virginia Rădeanu.

³ Director dr. Mariana Andone-Rotaru și muzeograf Fodor Atilla.

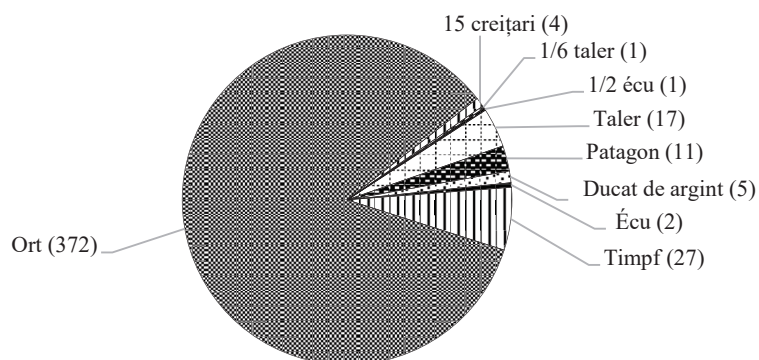
⁴ În baza legii 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, republicată, articolul 49, alineatul 4, doamna Ordean Maria, în calitate de autor al descoperirii întâmplătoare, va primi o recompensă bănească (reprezentând 30% din valoarea tezaurului) în termen de 18 luni de la data predării monedelor.

⁵ Proces verbal de predare-primire nr. 319/28.07.2016. Mulțumim și pe această cale doamnei consilier principal Virginia Rădeanu din cadrul Direcției Județene pentru Cultură Cluj pentru predarea tezaurului Muzeului de Istorie Turda.

⁶ Tezaurele monetare descoperite la: Turda (1950), Frata (1952), Mihai Viteazul (1957 și 1974), Moldovenești (1962), Borzești (1963), Iacobeni (1963), Iara (1965 și 1989) și Ploscoș (1969).

În urma distribuției monedelor pe emitenți și nominaluri reiese că în compoziția tezaurului intră: un taler transilvănean, taleri și monede de 15 creițari emise în monetăriile Imperiului Romano-German, patagoni bătuți în Țările de Jos spaniole, ducați de argint aparținând Provinciilor Unite ale Țărilor de Jos, monede franceze de tip *écu* și $\frac{1}{2}$ *écu*, un taler elvețian, monede poloneze de tip *timpf* și *ort*, șesimi de taler, respectiv monede de 18 groși bătute de Brandenburg-Prusia și un *ort* suedez (Tab.1).

Potrivit acestei distribuții, din perspectiva nominalurilor, un procentaj de 8% din numărul total revine monedelor din categoria talerului (taleri imperiali, patagoni, ducați de argint, monede de tip *écu*), un procentaj de 85% îl dețin monedele de tip *ort* și unul de 6% cele de tip *timpf* (denumite și guldeni). Restul emisiunilor monetare – piesele de 15 creițari, șesimea de taler și *jumătatea de écu* – sunt slab reprezentate.

Figura 1. Diagrama distribuției tipurilor monetare din tezaurul de la Ceanu Mare.

Nominalurile de valoare ridicată sunt în marea lor majoritate taleri proveniți din Imperiul Habsburgic, tezaurul reunind emisiuni ale monetăriilor Ungariei habsburgice și cercurilor monetare Austria și Franconia. Cei mai numeroși sunt talerii împăratului Leopold I proveniți din atelierele monetare din Hall (1668, 1679), Kremnica (1659, 1660, 1698) și Baia Mare (1673). Accidental apar taleri emiși de împărații Ferdinand al II-lea (o emisiune de Kremnica din 1635) și Ferdinand al III-lea (o emisiune de Graz din 1638 și alta de Kremnica din 1654). Restul talerilor sunt monede tiroleze ale arhiducilor Ferdinand al II-lea (1564-1595) și Leopold V (1626-1632), bătute în monetăria din Hall (prima fără milesim, a doua datată în 1632), precum și un fals după un taler al primului arhiduce menționat. Printre emisiunile venite din Imperiu se numără și cea mai veche monedă a tezaurului: un taler bătut în anul 1544 de Georg Friederich de Ansbach I (1543-1603) și Albrecht Alcibiades de Beyreuth I (1527-1557), deținătorii posesiunilor francone ale Casei de Brandenburg, precum și talerul boemian al ducelui de Krumau, Johann Anton I de Eggenberg (1634-1649). În categoria talerilor intră și moneda principelui Transilvaniei, Mihai Apafi (1661-1690), bătută la Brașov în anul 1666.

Cel de-al doilea grup al monedelor valoroase este format din patagonii Țărilor de Jos spaniole și ducății de argint ai Provinciilor Unite ale Țărilor de Jos. În primul caz, domină patagonii provinciei Brabant: două monede bătute în monetăria din Anvers în numele arhiducilor Albert și Elisabeta (una fără milesim, alta din 1617) și șase monede ale regelui Filip al IV-lea bătute în monetăriile din Anvers (1622, 1633, 1654) și Bruxelles (1624, 1647), la care se adaugă un patagon din 1652 cu marca monetăriei ilizibilă. Emitenții amintiți sunt reprezentați și prin patagoni bătuți în monetăria orașului Tournai (emisiuni din anii 1616 și 1655). Din provincia Flandra provine un patagon din anul 1669, bătut în numele regelui Carol al II-lea. Celei de-a doua jumătăți a secolului al XVII-lea îi aparțin și monedele Provinciilor Unite, ducăți de argint emiși în provinciile Olanda (1659, 1672-2 ex.), Overijssel (1660) și Frisia de Vest (1661). Între emisiunile venite din vestul Europei se numără talerul orașului elvețian Schaffhausen din anul 1620 și monedele franceze: două emisiuni de tip *écu* (*Écu blanc sau Louis d'argent*) și o *jumătate de écu* bătute de regele Ludovic al XIV-lea. *Écu*-ul bătut în monetăria din Saint Palais este o emisiune pentru Navarra din anul 1661, celelalte două fiind emisii din anii 1644 și 1655 ale monetăriei din Paris.

Repartiția pe nominaluri indică dominația (numerică) a monedelor poloneze de valoare mijlocie, guldeni și orți bătuți în vremea lui Sigismund al III-lea (un ort din anul 1621), Ioan Cazimir (27 de guldeni și 361 de orți) și Ioan al III-lea Sobieski (3 orți). Guldenii bătuți de Ioan Cazimir sunt emisiuni ale monetăriei din Bydgoszcz/Bromberg, din anii 1663 (5), 1664 (2), 1665 (15) și 1666 (3), toate monedele purtând inițialele arendașului Andreas Timpf⁷. Orții acestui emitent provin din monetăriile din Cracovia (1655-2, 1656-3, 1657-3, 1658-21, 1659-15, 1663-24, 1664-8, 1667-56, 1668-188, f.a.-2), Poznań (1653, 1654-2, 1657-2, 1658-13, 1659-5, f.a.-6), Gdańsk (1658, 1660-3, 1662, 1663-2), Wschowa/Fraustadt (1653, 1653/1655-1) și Lwów/Lemberg (1657). Orții bătuți de Ioan al III-lea Sobieski sunt monede de Bromberg din anii 1677 (2) și 1684 (1). Legate de sistemul monetar polonez și de filiera polonă sunt și monedele Uniunii de Brandenburg-Prusia, bătute în numele lui Friedrich Wilhelm, în monetăriile din Königsberg (orți din anii 1656-2, 1657, 1667, 1674, 1679) sau Berlin (șesimea de taler din 1667), precum și ortul de Elbląg bătut pentru regele Suediei, Carol al X-lea Gustav (emisiune din 1657).

În număr mic, în tezaur apar și monede de 15 creițari: două emisii ale împăratului Leopold I, una aparținând monetăriei din Viena, alta celei din Breslau (ambele bătute în 1664) și alte două emisii sileziene ale ducelui Chrisian zu Wohlau din anul 1663.

***

Structura pe emitenți a emisiunilor monetare și termenul *post quem* al îngropării monedelor (1698) includ tezaurul de la Ceanu Mare în seria loturilor monetare transilvănene de la sfârșitul secolului al XVII-lea. Având în vedere prezența monedelor de 15 creițari, documentate în spațiul intracarpatic încă din prima jumătate

⁷ Două monede au anul ilizibil, dar purtând inițialele lui Andreas Timpf au fost emise în intervalul 1663-1667 (Mikolajczyk 1988, p. 153).

a deceniului nouă al secolului al XVII-lea⁸, pentru raportarea comparativă am selectat tezaurele care se încheie între această dată și anul 1700 (Tab. 2).

Prima monedă	Tezaurele monetare	Ultima monedă	Nr. monede
1567	Zalău VI (SJ)	1684	696
1656	Dumitrița (BN)	1684 (?)	16+n
1541	Răscruci II (CJ)	1685	994
1620	Petrindu (SJ)	1685	67
1386/1434	Marghita IV (BH)	1686	76
1533	Călanu Mic (HD)	1686	251
1576	Groșii Noi (AR)	1687	210
1576	Chijic (BH)	1687	89
1621	Terebești (SM)	1688	146
1610	Cluj-Napoca VI (CJ)	1689 (?)	1702+n
1621	Apold (MS)	1690	80
1623	Cenade II (AB)	1691	14
1674	Romita (SJ)	1691	24
1386/1434	Gurba (AR)	1692 (?)	718+n
1618	Chișcău (BH)	1692	1141
1660	Dușești (BH)	1693 (?)	54
1659/1663	Bobota (SJ)	1694 (?)	36+n
1620	Alba Iulia II (AB)	1696	42
1621	Borșa (CJ)	1696	6
1659	Roteni (MS)	1696	48
1609	Zlatna (AB)	1697	216
1627	Oradea IV (BH)	1697	20
1623	Târcaia (BH)	1698 (?)	153?
1159	Oroiu II (MS)	1699	1159
1597	Denta (TM)	1699	124
1606	Alba Iulia III (AB)	1699	680
1660	Rus (SJ)	1699 (?)	56+n
1621	Gepiș (BH)	1700	154+n

Tabel 2. Tezaure monetare transilvane cu termenul *post quem* plasat în ultimele două decenii ale secolului al XVII-lea

Potrivit compoziției tezaurelor selectate, numerarul tezaurizat spre sfârșitul secolului al XVII-lea este compus preponderent din polturile lui Sigismund al III-lea și din monedele de șase groși bătute de Ioan Cazimir, monedelor poloneze alăturându-li-se emisiunile Imperiului Habsburgic, în principal guldeni germani și monede austriece, sileziene și maghiare de 15 creițari, respectiv de trei creițari. Nucleului astfel format i se adaugă, în proporții reduse, monede imperiale de tipul subdiviziunilor de taler (jumătăți și șesimi) și a celor de șase creițari, monede transilvănene (groși lați din vremea lui Gabriel Bethlen și monedele uzuale bătute de Mihail Apafi), guldeni și orți bătuți de Ioan Cazimir și Ioan al III-lea Sobieski, orți și monede de șase groși prusiene bătute de Friedrich Wilhelm, precum și emisiuni suedeze de trei groși și polturi bătute de regii Gustav Adolf și Cristina în atelierele din Elbląg și Riga⁹. Moneda de argint de

⁸ Chirilă 1973, p. 719; Toma 2016, p. 155.

⁹ Pentru o imagine mai clară a a numerarului tezaurizat și pentru bibliografia tezaurelor menționate în Tab. 2, vezi Toma 2016, p. 160-185, *Appendix G*.

valoare ridicată întâlnită în diverse tezaure (așa-numitele *tezaure de economii* sau în tezaure formate preponderent din monede cu valoare redusă)¹⁰ constă în taleri imperiali (emisiuni ale împăraților Rudolf al II-lea, Ferdinand al II-lea, Ferdinand al III-lea și Leopold I, ale arhiducilor Ferdinand al II-lea și Leopold V, precum și ale forurilor laice și ecleziastice germane), taleri și patagoni bătuți în Țările de Jos spaniole (emitenți fiind Filip al II-lea, Albert și Elisabeta, Filip al IV-lea), taleri (*cu leu*) și florini de argint ai Provinciilor Unite ale Țărilor de Jos și, mai rar, taleri transilvăneni.

Raportând structura tezaurului descoperit la Ceanu Mare la numerarul teaurizat în Transilvania în ultimele două decenii ale secolului al XVII-lea, sesizăm absența sau cvasi-absența monedelor de valoare mijlocie întâlnite în mod obișnuit în circulație: monede de șase groși și polturi poloneze, guldeni germani și monede de 15 creițari. Lipsa acestor monede poate fi explicată prin selecția făcută de deținătorul tezaurului care a încercat să evite piesele devalorizate și de proastă calitate ce invadaseră piața transilvăneană sau rămăseseră în circulație din deceniile anterioare. Cursul mult prea ridicat al acestor monede de schimb (în raport cu valoarea lor reală) și prezența din ce în ce mai rară în circulație a talerilor au determinat aprecierea continuă a monedelor de valoare¹¹.

Prin tipurile monetare deținute, descoperirea de la Ceanu Mare are caracteristicile unui *tezaur de economii*, care include atât taleri, cât și monede de valoare mijlocie: guldeni și orți polonezi. Procentul monedelor din categoria talerului depășește simțitor pe cel calculat la scara numerarului teaurizat în Transilvania spre sfârșitul secolului al XVII-lea (cunoscut nouă), monedele din tezaur fiind în majoritate piese familiare, provenite din spațiul romano-german și din Țările de Jos; doar monedele de origine franceză constituie o excepție (dacă avem în vedere stadiul actual de cunoaștere a descoperirilor monetare de la sfârșitul secolului al XVII-lea)¹². Includerea alături de taleri a nominalurilor poloneze ce aparțin categoriei monedelor de schimb devalorizate¹³, sugerează statutul aparte pe care acestea îl câștigă în contextul monetar de la sfârșitul secolului al XVII-lea. Având în vedere caracterul selectiv al acumulării de la Ceanu Mare și raportându-ne la prezența redusă a guldenilor și a orților în tezaurele transilvănene analizate (majoritatea *tezaure de*

---

¹⁰ Zalău VI, Călanu Mic, Marghita IV, Groșii Noi, Chijic, Șopteriu, Gurba și Denta.

¹¹ Toma 2016, p. 190-192.

¹² Un *écu* din anul 1650 este semnalat în tezaurul Denta (*apud* Buza 1976, p.127).

¹³ Guldenul de argint, bătut între anii 1663-1666, a fost marcat cu valoarea de 30 de groși, însă valoarea lui reală nu depășea 13 groși. Impunerea unui curs forțat de 30 de groși nu a dat roade, guldenul ajungând să circule la o valoare de 18 groși. Cursul de 30 de groși a fost acceptat numai în cazul în care plata se făcea în monedă de cupru (Gumowski 1960, p. 58, 60; Mikołajczyk 1988, p. 168). Ortul polonez reprezenta oficial un sfert de taler, însă nici argintul conținut, nici cursul de schimb practicat nu atingeau această valoare de început (18 groși). Standardul monetar a fost schimbat de mai multe ori. Prin ordonanțele monetare din anii 1650, 1656, 1658 s-a recurs la creșterea greutateii și reducerea procentului de argint, valoarea ortului scăzând la 1/5, mai apoi la 1/6 dintr-un taler (Gumowski 1960, p. 213). În anul 1665, Dieta transilvăneană stabilește pentru ortul de Gdańsk un curs de 40 de denari, sumă ce nu reprezenta un sfert de taler, căci talerul era socotit la 180-200 de denari (*apud* Buza 2006, p. 1028-1029).

circulație), putem afirma că procentele deținute¹⁴ nu oglindesc în mod real proporția lor în circulația monetară.

Comparat cu tezaurele contemporane, descoperirea de la Ceanu Mare vine în completarea datelor existente, relevând caracteristicile *tezaurelor de economii* de la sfârșitul secolului al XVII-lea, când pe fondul deprecierii monetare, sunt selectate pentru teaurizare și monede din categoria celor devalorizate. Eșalonarea cronologică a monedelor componente exclude o acumulare în etape, de lungă durată, sugerând o acumulare sau o plată formată din talerii existenți în circulație, la care au fost adăugate monede din categoria valorică imediat următoare.

Catalogul monedelor din tezaurul de la Ceanu Mare (jud. Cluj)

PRINCIPATUL TRANSILVANIEI

Mihail Apafi (1661-1690)

Nr. crt.	Nominal	An de batere	Monetăria	Greutate	Bibliografie	Nr. inventar
1	Taler	1666	Brașov	27,60 (gr.)	Resch 1901, p. 159/50 Huszár 1995, p. 177/746	3861

IMPERIUL ROMANO-GERMAN

Regatul Ungariei

Ferdinand al II-lea (1619-1637)

2	Taler	1635	Kremnica	28,16	Huszár 1979, p. 178/1179	3849
---	-------	------	----------	-------	--------------------------	------

Ferdinand al III-lea (1637-1657)

3	Taler	1654	Kremnica	28,36	Huszár 1979, p. 188/1242	3848
---	-------	------	----------	-------	--------------------------	------

Leopold I (1657-1705)

4	Taler	1659	Kremnica	28,42	Huszár 1979, p. 205/1365	3852
5	Taler	1660	Kremnica	28,43	Huszár 1979, p. 205/1366	3853
6	Taler	1660	Kremnica	28,26	Huszár 1979, p. 205/1366	3854
7	Taler	1698	Kremnica	28,38	Huszár 1979, p. 207/1374	3858
8	Taler	1673	Baia Mare	28,65	Huszár 1979, p. 211/1388	3856

Cercul monetar Austria

Arhiducele Ferdinand al II-lea (1564-1595)

9	Taler	f.a.	Hall	28,17	Davenport 1977, p. 40/8099 var	3850
10	Taler	-	-	23,81	Fals	3851

¹⁴ În cazul tezaurului de la Ceanu Mare se înregistrează o proporție mult prea mare pentru monedele de tip ort (85%), comparativ cu cea calculată pentru restul tezaurelor transilvănene, unde au fost identificați 2 guldeni și 155 de orți (!), ce reprezintă sub 2% din quantumul monedei poloneze și sub 1% din întregul numerar teaurizat.

Arhiducele Leopold V (1626-1632)						
11	Taler	1632	Hall	28,06	Moser, Tursky 1977, p. 268/abb. 473	3846
Ferdinand al III-lea (1637-1657)						
12	Taler	1638	Graz	27,47	Herinek 1984, p. 552/394+	3847
Leopold I (1657-1705)						
13	Taler	1668	Hall	28,44	Herinek 1972, p. 52/627	3855
14	Taler	1679	Hall	28,01	Herinek 1972, p. 53/628	3857
15	15 creițari	1663	Viena	6,34	Herinek 1972, p. 89 /922 Jungwirth 1975, p. 16/11a	3824
Cercul monetar Franconia						
Posesiunile francone ale Casei de Brandenburg						
Georg Friederich de Ansbach I (1543-1603) și Albrecht Alcibiades de Beyreuth I (1527-1557)						
16	Taler	1544	Schwabach	28,88	-	3845
Silezia						
Leopold I (1657-1705)						
17	15 creițari	1664	Breslau	6,03	Herinek 1972, p. 98/1015 Jungwirth 1975, p. 19/13 h	3823
Ducatele Liegnitz-Brieg-Wohlau						
Christian z. Wohlau (1639-1672)						
18	15 creițari	1663	-	5,81	Saurma-Jeltsch 1883, p. 8/432 Friedensburg, Seger 1901, p. 31/1914	3825
19	15 creițari	1663	-	6,35	Saurma-Jeltsch 1883, p. 8/432 Friedensburg, Seger 1901, p. 31/1914	3826
Boemia						
Ducatul de Krumau						
Johann Anton I de Eggenberg (1634-1649)						
20	Taler	1643	-	28,99	SCWC 2008, p. 83/25	3863
ȚĂRILE DE JOS SPANIOLE						
Brabant						
Albert și Elisabeta (1598-1621)						
21	Patagon	f.a.	Anvers	27,44	Delmonte 1967, p. 68/254	3841
22	Patagon	1617	Anvers	27,81	Delmonte 1967, p. 69/254	3843
Filip al IV-lea (1621-1665)						
23	Patagon	1622	Anvers	27,45	Delmonte 1967, p. 77/293	3829
24	Patagon	1633	Anvers	27,72	Delmonte 1967, p. 77/293	3831
25	Patagon	1654	Anvers	27,62	Delmonte 1967, p. 77/293	3834
26	Patagon	1624	Bruxelles	27,72	Delmonte 1967, p. 78/295	3830
27	Patagon	1647	Bruxelles	27,76	Delmonte 1967, p. 77/295	3832
28	Patagon	1652	Anvers/Bruxelles	27,22	-	3833

Tournai**Albert și Elisabeta (1598-1621)**

29	Patagon	1616	-	27,64	Delmonte 1967, p. 69/260	3842
----	---------	------	---	-------	--------------------------	------

Filip al IV-lea (1621-1665)

30	Patagon	1655	-	27,77	Delmonte 1967, p. 79/300	3835
----	---------	------	---	-------	--------------------------	------

Flandra**Carol al II-lea (1665-1700)**

31	Patagon	1669	-	27,52	Delmonte 1967, p. 87/344	3844
----	---------	------	---	-------	--------------------------	------

PROVINCIILE UNITE ALE ȚĂRILOR DE JOS**Olanda**

32	Ducat de argint	1659	-	27,84	Delmonte 1967, p. 224/968	3836
33	Ducat de argint	1672	-	26,99	Delmonte 1967, p. 224/969	3839
34	Ducat de argint	1672	-	27,80	Delmonte 1967, p. 224/969	3840

Overijssel

35	Ducat de argint	1660	Campen	27,79	Delmonte 1967, p. 229/992	3837
----	-----------------	------	--------	-------	---------------------------	------

Frisia de Vest

36	Ducat de argint	1661	-	28,72	Delmonte 1967, p. 224/970	3838
----	-----------------	------	---	-------	---------------------------	------

FRANȚA**Ludovic al XIV-lea (1643-1715)**

37	Écu	1644	Paris	27,09	SCWC 2008, p. 247/144.1	3860
38	Écu	1661	Saint Palais	26,80	SCWC 2008, p. 248/180	3859
39	1/2 Écu	1655	Paris	13,48	SCWC 2008, p. 242/164.1	3828

CANTOANELE ELVEȚIENE**Schaffhausen**

40	Taler	1620	-	27,97	SCWC 2008, p. 1374/25	3862
----	-------	------	---	-------	-----------------------	------

REGATUL POLONIEI**Sigismund al III-lea (1587-1632)**

41	Ort	1621	-	7,02	Gumowski 1960, p. 130/1174	3812
----	-----	------	---	------	----------------------------	------

Ioan Cazimir (1648-1668)

42	Timpf	1663	-	6,13	Hutten-Czapski 1957/I, p. 303/2237 Gumowski 1960, p. 151/1768	3776
43	Timpf	1663	-	6,46	"	3780
44	Timpf	1663	-	5,42	Hutten-Czapski 1957/I, p. 303/2237 sau 2239 Gumowski 1960, p. 151/1768 sau 1769	3778
45	Timpf	1663	-	6,68	Hutten-Czapski 1957/I, p. 303/2239 Gumowski 1960, p. 151/1769	3796

46	Timpf	1663	-	6,95	Hutten-Czapski 1957/I, p. 302/2234	3779
47	Timpf	1664	-	6,83	Gumowski 1960, p. 151/1768 Hutten-Czapski 1957/I, p. 304/2254 Gumowski 1960, p. 151/1771	3781
48	Timpf	1664	-	6,33	"	3782
49	Timpf	1665	-	6,40	Hutten-Czapski 1957/I, p. 308/2275 (av.), 2276 (rv.) Gumowski 1960, p. 151/1773	3795
50	Timpf	1665	-	6,27	Hutten-Czapski 1957/I, p. 308/2275 Gumowski 1960, p. 151/1773	3775
51	Timpf	1665	-	6,11	"	3777
52	Timpf	1665	-	6,35	"	3784
53	Timpf	1665	-	5,80	"	3788
54	Timpf	1665	-	5,48	"	3789
55	Timpf	1665	-	6,20	"	3800
56	Timpf	1665	-	6,24	Gumowski 1960, p. 151/1773	3787
57	Timpf	1665	-	7,11	Gumowski 1960, p. 151/1773	3793
58	Timpf	1665	-	6,51	Gumowski 1960, p. 151/1773	3791
59	Timpf	1665	-	6,34	Gumowski 1960, p. 151/1773	3785
60	Timpf	1665	-	6,52	"	3786
61	Timpf	1665	-	6,15	"	3790
62	Timpf	1665	-	6,53	"	3792
63	Timpf	1665	-	6,12	Gumowski 1960, p. 151/1773	3798
64	Timpf	1666	-	5,71	Hutten-Czapski 1957/I, p. 309/2294 Gumowski 1960, p. 151/1774	3794
65	Timpf	1666	-	6,20	"	3797
66	Timpf	1666	-	6,27	"	3799
67	Timpf	?	-	6,30	-	3783
68	Timpf	?	-	6,26	-	3801
69	Ort	1653	Wschowa	5,37	Hutten-Czapski 1957/I, p. 266/2035 Gumowski 1960, p. 150/1735	3424
70	Ort	1653	Poznań	5,23	Hutten-Czapski 1957/I, p. 266/2037 Gumowski 1960, p. 150/1736	3425
71	Ort	1654	Poznań	5,10	Hutten-Czapski 1957/I, p. 268/2047 Gumowski 1960, p. 150/1738	3426
72	Ort	1654	Poznań	5,53	"	3427
73	Ort	1655	Cacovia	5,69	Hutten-Czapski 1957/I, p. 270/2058 (?) Gumowski 1960, p. 150/1743	3428
74	Ort	1655	Cracovia	5,61	Gumowski 1960, p. 150/1742	3762
75	Ort	?	Wschowa	5,65	-	3764
76	Ort	1656	Cracovia	5,52	Hutten-Czapski 1957/I, p. 273/2072 (av.), 2073 (rv.) Gumowski 1960, p. 150/1745	3429
77	Ort	1656	Cracovia	5,32	Hutten-Czapski 1957/I, p. 273/2070 Gumowski 1960, p. 150/1745	3430

78	Ort	1656	Cracovia	5,39	Hutten-Czapski 1957/I, p. 273/2070 (av.)	3431
79	Ort	1657	Cracovia	5,13	Gumowski 1960, p. 150/1745	3434
80	Ort	1657	Cracovia	5,23	Gumowski 1960, p. 150/1750	3432
81	Ort	1657	Cracovia	5,29	Hutten-Czapski 1957/II, p. 477/5228	3433
82	Ort	1657	Poznań	5,90	Gumowski 1960, p. 150/1750	3435
83	Ort	1657	Poznań	5,94	Gumowski 1960, p. 150/1749	3810
84	Ort	1657	Lwów	6,02	Hutten-Czapski 1957/I, p. 278/2099	3809
85	Ort	1658	Cracovia	5,52	Gumowski 1960, p. 150/1753	3437
86	Ort	1658	Cracovia	5,83	Gumowski 1960, p. 151/1756	3453
87	Ort	1658	Cracovia	6,76	Hutten-Czapski 1957/I, p. 283/2124 (rv.)	3459
88	Ort	1658	Cracovia	5,83	Gumowski 1960, p. 151/1757	3466
89	Ort	1658	Cracovia	5,51	"	3451
90	Ort	1658	Cracovia	6,20	Hutten-Czapski 1957/I, p. 282/2120 (rv.)	3462
91	Ort	1658	Cracovia	5,91	Gumowski 1960, p. 151/1757	3460
92	Ort	1658	Cracovia	6,33	"	3447
93	Ort	1658	Cracovia	6,19	Hutten-Czapski 1957/I, p. 282/2123	3454
94	Ort	1658	Cracovia	5,86	Gumowski 1960, p. 151/1757	3468
95	Ort	1658	Cracovia	6,17	"	3452
96	Ort	1658	Cracovia	6,26	Hutten-Czapski 1957/I, p. 282/2123 (av.), 2120 (rv.)	3461
97	Ort	1658	Cracovia	6,46	Gumowski 1960, p. 151/1757	3465
98	Ort	1658	Cracovia	5,83	"	3467
99	Ort	1658	Cracovia	6,19	Hutten-Czapski 1957/I, p. 282/2120	3438
100	Ort	1658	Cracovia	6,38	Gumowski 1960, p. 151/1757	3439
101	Ort	1658	Cracovia	6,03	"	3440
102	Ort	1658	Cracovia	5,85	"	3441
103	Ort	1658	Cracovia	6,18	Hutten-Czapski 1957/I, p. 282/2121 (av.), 2123 (rv.)	3443
104	Ort	1658	Cracovia	6,14	Gumowski 1960, p. 151/1757	3442
105	Ort	1658	Cracovia	5,77	Gumowski 1960, p. 151/1757	3436
106	Ort	?	Cracovia	5,64	(?)	3763
107	Ort	1658	Poznań	5,91	-	3444
108	Ort	1658	Poznań	5,87	Gumowski 1960, p. 151/1755	3445

109	Ort	1658	Poznań	5,97	"	3446
110	Ort	1658	Poznań	5,82	"	3457
111	Ort	1658	Poznań	5,46	Gumowski 1960, p. 151/1755	3458
112	Ort	1658	Poznań	6,21	Gumowski 1960, p. 151/1755	3464
113	Ort	1658	Poznań	6,35	Gumowski 1960, p. 151/1755	3448
114	Ort	1658	Poznań	5,86	Gumowski 1960, p. 151/1755	3456
115	Ort	1658	Poznań	5,96	"	3463
116	Ort	1658	Poznań	5,49	Gumowski 1960, p. 151/1755	3772
117	Ort	1658	Poznań	5,74	Hutten-Czapski 1957/I, p. 281/2115 (av.)	3449
					Gumowski 1960, p. 150/1754	
118	Ort	1658	Poznań	5,83	Hutten-Czapski 1957/I, p. 281/2115 (av.)	3450
					Gumowski 1960, p. 150/1754	
119	Ort	1658	Poznań	6,90	Gumowski 1960, p. 150/1754	3455
120	Ort	1659	Cracovia	5,95	Gumowski 1960, p. 151/1759	3479
121	Ort	1659	Cracovia	5,95	Hutten-Czapski 1957/II, p. 478/5238 (av.)	3470
					Gumowski 1960, p. 151/1759	
122	Ort	1659	Cracovia	5,59	Hutten-Czapski 1957/I, p. 286/2139 (rv.), 1957/II, p. 478/5238 (av.)	3748
					Gumowski 1960, p. 151/1759	
123	Ort	1659	Cracovia	6,11	Hutten-Czapski 1957/I, p. 286/2139 (rv.)	3477
					Gumowski 1960, p. 151/1759	
124	Ort	1659	Cracovia	6,59	Gumowski 1960, p. 151/1759	3482
125	Ort	1659	Cracovia	5,91	Hutten-Czapski 1957/I, p. 286/2139	3469
					Gumowski 1960, p. 151/1759	
126	Ort	1659	Cracovia	6,41	"	3485
127	Ort	1659	Cracovia	6,58	"	3486
128	Ort	1659	Cracovia	6,03	"	3487
129	Ort	1659	Cracovia	6,54	Hutten-Czapski 1957/I, p. 286/2140 (var.)	3481
					Gumowski 1960, p. 151/1759	
130	Ort	1659	Cracovia	5,71	Hutten-Czapski 1957/I, p. 286/2140	3472
					Gumowski 1960, p. 151/1759	
131	Ort	1659	Cracovia	5,76	"	3473
132	Ort	1659	Cracovia	6,03	"	3475
133	Ort	1659	Cracovia	6,40	"	3476
134	Ort	1659	Cracovia	6,51	"	3483
135	Ort	1659	Poznań	5,71	Hutten-Czapski 1957/I, p. 286/2137	3471
					Gumowski 1960, p. 151/1758	
136	Ort	1659	Poznań	5,19	Hutten-Czapski 1957/I, p. 286/2138	3474
					Gumowski 1960, p. 151/1758	
137	Ort	1659	Poznań	6,17	"	3478
138	Ort	1659	Poznań	6,19	"	3480
139	Ort	1659	Poznań	6	Gumowski 1960, p. 151/1758	3484
140	Ort	?	Poznań	6,34	-	3739
141	Ort	?	Poznań	5,67	-	3770

142	Ort	?	Poznań	6,31	-	3771
143	Ort	1663	Cracovia	6,31	Hutten-Czapski 1957/I, p. 303/2241 Gumowski 1960, p. 151/1761	3505
144	Ort	1663	Cracovia	6,15	"	3608
145	Ort	1663	Cracovia	6,49	"	3774
146	Ort	1663	Cracovia	6,77	Hutten-Czapski 1957/II, p. 479/5260 Gumowski 1960, p. 151/1761	3488
147	Ort	1663	Cracovia	5,95	"	3489
148	Ort	1663	Cracovia	5,51	"	3492
149	Ort	1663	Cracovia	6,11	"	3493
150	Ort	1663	Cracovia	6,22	"	3495
151	Ort	1663	Cracovia	6,39	"	3496
152	Ort	1663	Cracovia	5,16	"	3497
153	Ort	1663	Cracovia	6,07	"	3498
154	Ort	1663	Cracovia	5,55	"	3500
155	Ort	1663	Cracovia	6,18	"	3501
156	Ort	1663	Cracovia	5,84	"	3502
157	Ort	1663	Cracovia	5,53	"	3503
158	Ort	1663	Cracovia	5,94	"	3522
159	Ort	1663	Cracovia	6,14	"	3598
160	Ort	1663	Cracovia	5,76	"	3630
161	Ort	1663	Cracovia	6,12	Hutten-Czapski 1957/I, p. 303/2241 (av.) Gumowski 1960, p. 151/1761	3494
162	Ort	1663	Cracovia	6,31	Hutten-Czapski 1957/I, p. 303/2241 (av.) Gumowski 1960, p. 151/1761	3499
163	Ort	1663	Cracovia	6,25	Hutten-Czapski 1957/I, p. 303/2242 Gumowski 1960, p. 151/1761	3504
164	Ort	1663	Cracovia	6,41	"	3506
165	Ort	1663	Cracovia	5,58	Hutten-Czapski 1957/I, p. 303/2241 (av.) Gumowski 1960, p. 151/1761	3491
166	Ort	1663	Cracovia	5,92	Gumowski 1960, p. 151/1761	3490
167	Ort	1664	Cracovia	5,70	Gumowski 1960, p. 151/1762	3514
168	Ort	1664	Cracovia	6,10	Hutten-Czapski 1957/II, p. 479/5262 Gumowski 1960, p. 151/1762	3509
169	Ort	1664	Cracovia	5,90	Hutten-Czapski 1957/I, p. 304/2255 (rv.), 2256 (av.) Gumowski 1960, p. 151/1762	3510
170	Ort	1664	Cracovia	5,98	Hutten-Czapski 1957/I, p. 305/2256 Gumowski 1960, p. 151/1762	3507
171	Ort	1664	Cracovia	6,05	"	3511
172	Ort	1664	Cracovia	5,78	"	3512
173	Ort	1664	Cracovia	5,97	"	3513
174	Ort	1664	Cracovia	5,74	Hutten-Czapski 1957/I, p. 305/2256 (av.) Gumowski 1960, p. 151/1762	3508

175	Ort	1667	Cracovia	5,99	Hutten-Czapski 1957/I, p. 312/2318	3515
176	Ort	1667	Cracovia	6,31	Gumowski 1960, p. 151/1763	3516
177	Ort	1667	Cracovia	5,62	"	3517
178	Ort	1667	Cracovia	6,32	"	3518
179	Ort	1667	Cracovia	5,76	"	3519
180	Ort	1667	Cracovia	6,65	"	3520
181	Ort	1667	Cracovia	6,69	"	3521
182	Ort	1667	Cracovia	5,79	"	3523
183	Ort	1667	Cracovia	5,33	"	3525
184	Ort	1667	Cracovia	6,13	"	3526
185	Ort	1667	Cracovia	6,41	"	3528
186	Ort	1667	Cracovia	5,85	"	3530
187	Ort	1667	Cracovia	5,83	"	3531
188	Ort	1667	Cracovia	5,98	"	3532
189	Ort	1667	Cracovia	6,20	"	3533
190	Ort	1667	Cracovia	5,82	"	3534
191	Ort	1667	Cracovia	6,72	"	3535
192	Ort	1667	Cracovia	6,37	"	3537
193	Ort	1667	Cracovia	5,80	"	3538
194	Ort	1667	Cracovia	5,96	"	3539
195	Ort	1667	Cracovia	5,29	"	3541
196	Ort	1667	Cracovia	5,63	"	3542
197	Ort	1667	Cracovia	6,68	"	3543
198	Ort	1667	Cracovia	5,82	"	3544
199	Ort	1667	Cracovia	6,22	"	3545
200	Ort	1667	Cracovia	6,25	"	3546
201	Ort	1667	Cracovia	6,03	"	3547
202	Ort	1667	Cracovia	5,56	"	3548
203	Ort	1667	Cracovia	6,28	"	3549
204	Ort	1667	Cracovia	6,72	"	3550
205	Ort	1667	Cracovia	6,21	"	3551
206	Ort	1667	Cracovia	5,36	"	3552
207	Ort	1667	Cracovia	7, 30	"	3553
208	Ort	1667	Cracovia	5,96	"	3554
209	Ort	1667	Cracovia	6,15	"	3555
210	Ort	1667	Cracovia	6,43	"	3556
211	Ort	1667	Cracovia	5,60	"	3557
212	Ort	1667	Cracovia	5,53	"	3558
213	Ort	1667	Cracovia	5,69	"	3559
214	Ort	1667	Cracovia	6,21	"	3560
215	Ort	1667	Cracovia	6,09	"	3562
216	Ort	1667	Cracovia	5,54	"	3563
217	Ort	1667	Cracovia	5,97	"	3565
218	Ort	1667	Cracovia	5,88	"	3566
219	Ort	1667	Cracovia	6,11	"	3567
220	Ort	1667	Cracovia	6,62	"	3568
221	Ort	1667	Cracovia	6,51	"	3569
222	Ort	1667	Cracovia	5,68	"	3570
223	Ort	1667	Cracovia	7	Hutten-Czapski 1957/I, p. 312/2318 (rv.)	3529
224	Ort	1667	Cracovia	5,49	Gumowski 1960, p. 151/1763	3536

225	Ort	1667	Cracovia	6,54	"	3540
226	Ort	1667	Cracovia	5,68	"	3561
227	Ort	1667	Cracovia	5,76	"	3564
228	Ort	1667	Cracovia	5,76	"	3745
229	Ort	1667	Cracovia	6,28	Hutten-Czapski 1957/I, p. 312/2318 (rv.) Gumowski 1960, p. 151/1763	3524
230	Ort	1667	Cracovia	6,05	"	3527
231	Ort	1668	Cracovia	5,90	Hutten-Czapski 1957/I, p. 314/2328 Gumowski 1960, p. 151/1764	3571
232	Ort	1668	Cracovia	6,01	"	3572
233	Ort	1668	Cracovia	5,77	"	3573
234	Ort	1668	Cracovia	5,81	"	3574
235	Ort	1668	Cracovia	6,44	"	3575
236	Ort	1668	Cracovia	6,36	"	3576
237	Ort	1668	Cracovia	5,87	"	3577
238	Ort	1668	Cracovia	5,22	"	3578
239	Ort	1668	Cracovia	5,79	"	3579
240	Ort	1668	Cracovia	6,02	"	3580
241	Ort	1668	Cracovia	5,87	"	3581
242	Ort	1668	Cracovia	6,41	"	3582
243	Ort	1668	Cracovia	5,95	"	3583
244	Ort	1668	Cracovia	6,24	"	3584
245	Ort	1668	Cracovia	5,65	"	3585
246	Ort	1668	Cracovia	6,27	"	3586
247	Ort	1668	Cracovia	5,91	"	3587
248	Ort	1668	Cracovia	5,94	"	3588
249	Ort	1668	Cracovia	6,70	"	3589
250	Ort	1668	Cracovia	7, 08	"	3590
251	Ort	1668	Cracovia	5,38	"	3591
252	Ort	1668	Cracovia	6,21	"	3592
253	Ort	1668	Cracovia	6,62	"	3593
254	Ort	1668	Cracovia	6,15	"	3594
255	Ort	1668	Cracovia	6,01	"	3595
256	Ort	1668	Cracovia	6,41	"	3596
257	Ort	1668	Cracovia	6,02	"	3597
258	Ort	1668	Cracovia	6,12	"	3599
259	Ort	1668	Cracovia	5,61	"	3600
260	Ort	1668	Cracovia	6,23	"	3601
261	Ort	1668	Cracovia	5,75	"	3602
262	Ort	1668	Cracovia	5,99	"	3603
263	Ort	1668	Cracovia	5,97	"	3604
264	Ort	1668	Cracovia	6,03	"	3605
265	Ort	1668	Cracovia	6,25	"	3606
266	Ort	1668	Cracovia	6,16	"	3607
267	Ort	1668	Cracovia	5,91	"	3609
268	Ort	1668	Cracovia	5,91	"	3610
269	Ort	1668	Cracovia	5,86	"	3611
270	Ort	1668	Cracovia	6,56	"	3612
271	Ort	1668	Cracovia	5,90	"	3613
272	Ort	1668	Cracovia	5,73	"	3614
273	Ort	1668	Cracovia	5,93	"	3615
274	Ort	1668	Cracovia	5,83	"	3616

275	Ort	1668	Cracovia	6,08	"	3617
276	Ort	1668	Cracovia	6,76	"	3618
277	Ort	1668	Cracovia	5,94	"	3619
278	Ort	1668	Cracovia	7, 02	"	3620
279	Ort	1668	Cracovia	6,46	"	3621
280	Ort	1668	Cracovia	6,28	"	3622
281	Ort	1668	Cracovia	5,49	"	3623
282	Ort	1668	Cracovia	6,26	"	3624
283	Ort	1668	Cracovia	6,38	"	3625
284	Ort	1668	Cracovia	5,97	"	3626
285	Ort	1668	Cracovia	5,60	"	3627
286	Ort	1668	Cracovia	5,95	"	3628
287	Ort	1668	Cracovia	5,82	"	3629
288	Ort	1668	Cracovia	5,82	"	3631
289	Ort	1668	Cracovia	6,12	"	3633
290	Ort	1668	Cracovia	6,25	"	3635
291	Ort	1668	Cracovia	5,53	"	3636
292	Ort	1668	Cracovia	5,87	"	3638
293	Ort	1668	Cracovia	6	"	3640
294	Ort	1668	Cracovia	6,45	"	3641
295	Ort	1668	Cracovia	5,69	"	3642
296	Ort	1668	Cracovia	6,14	"	3643
297	Ort	1668	Cracovia	5,23	"	3644
298	Ort	1668	Cracovia	5,42	"	3646
299	Ort	1668	Cracovia	6,04	"	3647
300	Ort	1668	Cracovia	5,71	"	3648
301	Ort	1668	Cracovia	5,76	"	3649
302	Ort	1668	Cracovia	5,54	"	3650
303	Ort	1668	Cracovia	6,37	"	3651
304	Ort	1668	Cracovia	5,12	"	3652
305	Ort	1668	Cracovia	5,73	"	3654
306	Ort	1668	Cracovia	5,51	"	3655
307	Ort	1668	Cracovia	6,13	"	3656
308	Ort	1668	Cracovia	5,86	"	3657
309	Ort	1668	Cracovia	5,87	"	3658
310	Ort	1668	Cracovia	5,84	"	3659
311	Ort	1668	Cracovia	6,35	"	3660
312	Ort	1668	Cracovia	6,67	"	3662
313	Ort	1668	Cracovia	6,17	"	3663
314	Ort	1668	Cracovia	5,61	"	3664
315	Ort	1668	Cracovia	6,47	"	3665
316	Ort	1668	Cracovia	5,98	"	3667
317	Ort	1668	Cracovia	5,93	"	3668
318	Ort	1668	Cracovia	7, 55	"	3669
319	Ort	1668	Cracovia	6,28	"	3670
320	Ort	1668	Cracovia	5,77	"	3671
321	Ort	1668	Cracovia	5,89	"	3672
322	Ort	1668	Cracovia	6,23	"	3673
323	Ort	1668	Cracovia	6,14	"	3674
324	Ort	1668	Cracovia	5,82	"	3675
325	Ort	1668	Cracovia	5,84	"	3676
326	Ort	1668	Cracovia	6,51	"	3677
327	Ort	1668	Cracovia	6,40	"	3678
328	Ort	1668	Cracovia	5,77	"	3680

329	Ort	1668	Cracovia	6,19	"	3681
330	Ort	1668	Cracovia	6,26	"	3682
331	Ort	1668	Cracovia	6,28	"	3683
332	Ort	1668	Cracovia	6	"	3684
333	Ort	1668	Cracovia	6,01	"	3685
334	Ort	1668	Cracovia	5,89	"	3686
335	Ort	1668	Cracovia	6,61	"	3687
336	Ort	1668	Cracovia	6,153	"	3688
337	Ort	1668	Cracovia	5,82	"	3689
338	Ort	1668	Cracovia	5,91	"	3690
339	Ort	1668	Cracovia	5,21	"	3691
340	Ort	1668	Cracovia	6,02	"	3692
341	Ort	1668	Cracovia	5,80	"	3693
342	Ort	1668	Cracovia	6,14	"	3694
343	Ort	1668	Cracovia	5,81	"	3695
344	Ort	1668	Cracovia	6,35	"	3696
345	Ort	1668	Cracovia	5,87	"	3698
346	Ort	1668	Cracovia	6,10	"	3699
347	Ort	1668	Cracovia	5,55	"	3702
348	Ort	1668	Cracovia	6,39	"	3703
349	Ort	1668	Cracovia	5,78	"	3704
350	Ort	1668	Cracovia	6,11	"	3705
351	Ort	1668	Cracovia	5,35	"	3706
352	Ort	1668	Cracovia	5,73	"	3707
353	Ort	1668	Cracovia	6,42	"	3708
354	Ort	1668	Cracovia	6,55	"	3709
355	Ort	1668	Cracovia	5,48	"	3710
356	Ort	1668	Cracovia	6,01	"	3711
357	Ort	1668	Cracovia	5,72	"	3712
358	Ort	1668	Cracovia	6,08	"	3713
359	Ort	1668	Cracovia	6,32	"	3714
360	Ort	1668	Cracovia	5,55	"	3715
361	Ort	1668	Cracovia	5,88	"	3716
362	Ort	1668	Cracovia	6,12	"	3718
363	Ort	1668	Cracovia	6,11	"	3719
364	Ort	1668	Cracovia	6,12	"	3720
365	Ort	1668	Cracovia	6,15	"	3721
366	Ort	1668	Cracovia	6,08	"	3722
367	Ort	1668	Cracovia	4,41	"	3723
368	Ort	1668	Cracovia	6,31	"	3725
369	Ort	1668	Cracovia	6,04	"	3726
370	Ort	1668	Cracovia	6,39	"	3728
371	Ort	1668	Cracovia	6,56	"	3729
372	Ort	1668	Cracovia	6,55	"	3731
373	Ort	1668	Cracovia	5,91	"	3732
374	Ort	1668	Cracovia	5,97	"	3733
375	Ort	1668	Cracovia	6,07	"	3734
376	Ort	1668	Cracovia	6,39	"	3735
377	Ort	1668	Cracovia	6,09	"	3736
378	Ort	1668	Cracovia	6,24	"	3737
379	Ort	1668	Cracovia	6,24	"	3740
380	Ort	1668	Cracovia	5,81	"	3741
381	Ort	1668	Cracovia	5,92	"	3742
382	Ort	1668	Cracovia	5,82	"	3744

383	Ort	1668	Cracovia	6,57	"	3747
384	Ort	1668	Cracovia	6,29	"	3766
385	Ort	1668	Cracovia	6,09	"	3768
386	Ort	1668	Cracovia	6,11	"	3769
387	Ort	1668	Cracovia	6,33	Hutten-Czapski 1957/I, p. 314/2328 (rv.) Gumowski 1960, p. 151/1764	3653
388	Ort	1668	Cracovia	5,25	Hutten-Czapski 1957/I, p. 314/2328 (rv.) Gumowski 1960, p. 151/1764	3746
389	Ort	1668	Cracovia	6,10	Hutten-Czapski 1957/I, p. 314/2331 (rv.) Gumowski 1960, p. 151/1764	3639
390	Ort	1668	Cracovia	6,13	"	3666
391	Ort	1668	Cracovia	6,22	Hutten-Czapski 1957/I, p. 314/2330 (rv.) Gumowski 1960, p. 151/1764	3645
392	Ort	1668	Cracovia	6,02	"	3701
393	Ort	1668	Cracovia	6,27	Gumowski 1960, p. 151/1764	3661
394	Ort	1668	Cracovia	6,03	"	3700
395	Ort	1668	Cracovia	5,91	"	3759
396	Ort	1668	Cracovia	5,82	Gumowski 1960, p. 151/1764	3724
397	Ort	1668	Cracovia	6,01	"	3761
398	Ort	1668	Cracovia	5,94	Gumowski 1960, p. 151/1764	3738
399	Ort	1668	Cracovia	6,10	Hutten-Czapski 1957/I, p. 314/2331 (rv.) Gumowski 1960, p. 151/1764	3632
400	Ort	1668	Cracovia	6,14	"	3637
401	Ort	1668	Cracovia	5,83	Gumowski 1960, p. 151/1764	3717
402	Ort	1668	Cracovia	6,24	Gumowski 1960, p. 151/1764	3727
403	Ort	1668	Cracovia	6,14	"	3756
404	Ort	1668	Cracovia	5,96	Hutten-Czapski 1957/I, p. 314/2329 (av.), 2330 (rv.) Gumowski 1960, p. 151/1764	3730
405	Ort	1668	Cracovia	6,05	Hutten-Czapski 1957/I, p. 314/2329 (av.), 2331 (rv.) Gumowski 1960, p. 151/1764	3753
406	Ort	1668	Cracovia	6,05	"	3755
407	Ort	1668	Cracovia	5,79	Hutten-Czapski 1957/I, p. 314/2330 (rv.) Gumowski 1960, p. 151/1765	3634
408	Ort	1668	Cracovia	6	Hutten-Czapski 1957/I, p. 314/2331 Gumowski 1960, p. 151/1765	3697
409	Ort	1668	Cracovia	5,93	"	3758
410	Ort	1668	Cracovia	6,20	Gumowski 1960, p. 151/1765	3743
411	Ort	1668	Cracovia	5,98	"	3754
412	Ort	1668	Cracovia	5,87	"	3757
413	Ort	1668	Cracovia	5,95	Hutten-Czapski 1957/I, p. 314/2330 (av.), 2331 (rv.) Gumowski 1960, p. 151/1765	3750
414	Ort	1668	Cracovia	6,30	"	3752
415	Ort	1668	Cracovia	6,13	"	3760
416	Ort	1668	Cracovia	6,23	Gumowski 1960, p. 151/1765	3679

417	Ort	1668	Cracovia	6,13	"	3749
418	Ort	1668	Cracovia	6,09	"	3751
419	Ort	?	Cracovia	6,50	-	3765
420	Ort	?	Poznań	6,11	-	3767
421	Ort	?	Poznań	6,12	-	3773
422	Ort	?	Poznań	6,83	-	3811
423	Ort	1659	Gdańsk	6,67	Gumowski 1960, p. 156/1912	3802
424	Ort	1660	Gdańsk	6,63	Gumowski 1960, p. 156/1912	3803
425	Ort	1660	Gdańsk	6,44	"	3805
426	Ort	1660	Gdańsk	6,11	Gumowski 1960, p. 156/1912	3804
427	Ort	1662	Gdańsk	6,75	Hutten-Czapski 1957/I, p. 301/2229	3806
					Gumowski 1960, p. 156/1913	
428	Ort	1663	Gdańsk	6,30	Hutten-Czapski 1957/I, p. 304/2249	3807
					Gumowski 1960, p. 156/1914	
429	Ort	1663(?)	Gdańsk	6,57	Gumowski 1960, p. 156/1914	3808
Ioan al III-lea Sobieski (1676-1696)						
430	Ort	1677	Bromberg	6,19	Hutten-Czapski 1957/I, p. 337/2430	3814
					Gumowski 1960, p. 161/2021	
431	Ort	1677	Bromberg	6,83	Hutten-Czapski 1957/I, p. 337/2431	3813
					Gumowski 1960, p. 161/2021	
432	Ort	1684	Bromberg	5,97	Hutten-Czapski 1957/I, p. 348/2484	3815
					Gumowski 1960, p. 161/2029	
BRANDENBURG-PRUSIA						
Friedrich Wilhelm (1640-1688)						
433	Ort	1656	Königsberg	6,50	Neumann 1998/I, p. 362/11.113 var.	3816
434	Ort	1656	Königsberg	6,52	"	3817
435	Ort	1657	Königsberg	7,09	Neumann 1998/I, p. 362/11.113 var.	3818
436	Ort	1667	Königsberg	5,98	Neumann 1998/I, p. 364/11.115	3820
437	Ort	1674	Königsberg	6,11	Neumann 1998/I, p. 365/11.116 a	3819
438	Ort	1679	Königsberg	6,16	Neumann 1998/I, p. 366/11.117 b	3821
439	1/6 taler	1667	Berlin	4,15	Neumann 1998/I, p. 320/11.65	3822
SUEDIA						
Carol al X-lea Gustav (1655-1660)						
440	Ort	1657	Elbląg	5,69	Dutkowski, Suchanek 2003, p. 176/751	3827

Bibliografie / Bibliography

- Buza 1976:** J. Buza, *Les monnaies françaises ou du système français dans la circulation monétaire en Hongrie au XVIIe siècle*, *Revue numismatique*, 18, 1976, p. 119-135.
- Buza 2006:** J. Buza, *A tallérnevek néhány csoportja. Adalék a 16-17. századi Magyarország pénzneveinek történetéhez*, *Századok*, 140, 2006, 4, p. 1021-1044.
- Chirilă 1973:** E. Chirilă, *Contribuții la studiul circulației monedei de argint în Transilvania în a doua jumătate a secolului al XVII-lea*, *Apulum*, 11, 1973, p. 717-719.
- Davenport 1977:** J. S. Davenport, *European Crowns 1484-1600*, Frankfurt am Main, 1977.
- Delmonte 1967:** A. Delmonte, *Le Bénélux d'Argent. Écus, demi-écus, quart d'écus et monnaies obsidionales frappées dans les territoires composant les anciens Pays-Bas septentrionaux et méridionaux*, Amsterdam, 1967.
- Dutkowski, Suchanek 2003:** J. Dutkowski, A. Suchanek, *Corpus Nummorum Civitatis Elbingensis*, Gdańsk, 2003.
- Friedensburg, Seger, 1901:** F. Friedensburg, H. Seger, *Schlesiens Münzen und Medaillen der neueren Zeit im Auftrage des Vereins für das Museum schlesischer Altertümer*, Breslau, 1901.
- Gumowski 1960:** M. Gumowski, *Handbuch der polnischen Numismatik*. Graz, 1960.
- Herinek 1972:** L. Herinek, *Österreichische Münzprägungen von 1657-1740*, Wien, 1972.
- Herinek 1984:** L. Herinek, *Österreichische Münzprägungen. Ferdinand II. und Ferdinand III. als Erzherzog und Kaiser, von 1592-1657*, Wien, 1984.
- Huszár 1979:** L. Huszár, *Münzkatalog Ungarn von 1000 bis heute*, Budapest-München, 1979.
- Huszár 1995:** L. Huszár, *Az erdélyi fejedelemség pénzverése*, Budapest, 1995.
- Hutten-Czapski 1957/I:** E. Hutten-Czapski, *Catalogue de la collection des médailles et monnaies polonaises*, vol. I, Graz, 1957.
- Hutten-Czapski 1957/II:** E. Hutten-Czapski, *Catalogue de la collection des médailles et monnaies polonaises*, vol. II, Graz, 1957.
- Jungwirth 1975:** H. Jungwirth, *Corpus Nummorum Austriacorum, Band V, Leopold I - Karl VI (1657-1740)*, Wien, 1975.
- Mikołajczak 1988:** A. Mikołajczak, *Einführung in die neuzeitliche Münzgeschichte Polens*, Łódź, 1988.
- Moser, Tursky 1977:** H. Moser, H. Tursky, *Die Münzstätte Hall in Tirol 1477-1665*, Innsbruck, 1977.
- Neumman 1998/I:** E. Neumman, *Brandenburg-preußische Münzprägungen unter der Herrschaft der Hohenzollern 1415-1918. Band I. Zeit der Kurfürsten 1415-1701*, Köln, 1998.
- Resch 1901:** A. Resch, *Siebenbürgische Münzen und Medaillen von 1538 bis zur Gegenwart*, Sibiu, 1901.

Saurma-Jeltsch 1883: H. F. v. Saurma-Jeltsch, *Schlesische Münzen und Medaillen. Namens des Vereins für das Museum schlesischer Alterthümer herausgegeben.* Breslau, 1883.

SCWC 2008: *Standard Catalog of World Coins. Seventeenth Century 1601-1700*, 4th edition, Krause Publications, 2008.

Toma 2016: Corina Toma, *Tezaure monetare și tezaurizare în Transilvania secolelor XV/XVI-XVII*, Oradea, 2016.

Lista ilustrațiilor / List of illustrations

Planșa I. Monede din tezaurul de la Ceanu Mare (jud. Cluj): 1. Patagon, Brabant, Albert și Elisabeta, Anvers, 1617; 2. *Écu*, Franța, Ludovic al XIV-lea, Paris, 1644; 3. Taler, Franconia, Georg Friederich de Ansbach I, Albrecht Alcibiades de Beyreuth I, Schwabach, 1544; 4. Taler, Transilvania, Mihail Apafi, Brașov, 1666; 5. Taler, Austria, arhiducele Ferdinand al II-lea, Hall, nedatat; 6. Ort, Polonia, Ioan Cazimir, Cracovia, 1658; 7. Timpf, Polonia, Ioan Cazimir, 1663; 8. Ort, Polonia, Ioan al III-lea Sobieski, Bromberg, 1677; 9. Ort, Brandenburg-Prusia, Friedrich Wilhelm, Königsberg, 1667; 10. Ort, Suedia, Carol al X-lea Gustav, Elbląg, 1657; 11. Șesime de taler, Brandenburg-Prusia, Friedrich Wilhelm, Berlin, 1667.

Plate I. Coins from the hoard from Ceanu Mare (Cluj County): 1. Patagon, Brabant, Albert and Elisabeth, Anvers, 1617; 2. *Écu*, France, Ludovic al XIV-lea, Paris, 1644; 3. Thaler, Franconia, Georg Friederich of Ansbach I, Albrecht Alcibiades of Beyreuth I, Schwabach, 1544; 4. Thaler, Transylvania, Michael Apafi, Brașov, 1666; 5. Thaler, Austria, Archduke Ferdinand II, Hall, undated; 6. Ort, Poland, John II Casimir, Krakow, 1658; 7. Timpf, , Poland, John II Casimir, 1663; 8. Ort, Poland, John III Sobieski, Bromberg, 1677; 9. Ort, Brandenburg-Prussia, Friedrich Wilhelm, Königsberg, 1667; 10. Ort, Sweden, Carol X Gustav, Elbląg, 1657; 11. 1/6 thaler, Brandenburg-Prussia, Friedrich Wilhelm, Berlin.

1 (inv. 3843)

6 (inv. 3453)

2 (inv. 3860)

7 (inv. 3780)

3 (inv. 3845)

8 (inv. 3813)

4 (inv. 3861)

9 (inv. 3820)

5 (inv. 3851)

10 (inv. 3827)

11 (inv. 3822)

Planşa I. Monede din tezaurul de la Ceanu Mare (jud. Cluj).